

EIT HEI Initiative

Innovation Capacity Building
for Higher Education

European Institute of
Innovation & Technology

Funded by the
European Union

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
ДИСЦИПЛІНИ
“ВИБРАНІ РОЗДІЛИ ТРУДОВОГО ПРАВА І
ОСНОВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”**

**МОДУЛЬ
“ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”**

ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕЕКОНОМІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

КИЇВ – 2024

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
ДИСЦИПЛІНИ
“ВИБРАНІ РОЗДІЛИ ТРУДОВОГО ПРАВА І
ОСНОВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”
МОДУЛЬ
“ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”**

**ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕЕКОНОМІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

КИЇВ – 2024

Рецензенти:

Д-р екон. наук, проф. Вікторія БАЙДАЛА
Д-р екон. наук, проф. Володимир ВІРЧЕНКО

*Рекомендовано до друку
вченою радою економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 8 від 19 березня 2024 р.)*

Навчально-методичний комплекс дисципліни «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності» модуль «Основи підприємницької діяльності»: навч.-метод. комплекс для студ. нееконом. спец. / Упорядники Г.І. Купалова, Н.В. Гончаренко, Л.А. Анісімова. – К.: ЦП «Компринт», 2024. – 48 с.

Навчально-методичний комплекс модулю “Основи підприємницької діяльності” дисципліни “Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності” містить навчально-тематичний план дисципліни, програму курсу, плани лекцій і семінарських занять, завдання для самостійної роботи здобувачів освіти, критерії оцінювання знань, завдань для підсумкового контролю знань і списку рекомендованої літератури.

Для студентів неекономічних спеціальностей Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

© Купалова Г.І., Гончаренко Н.В., Анісімова Л.А.
упорядкування, 2024

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ЗМІСТ

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
ПЕРЕДНЄ СЛОВО	6
1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ	11
2. ПРОГРАМА КУРСУ.....	12
3. ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ	13
4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМ ДО НИХ	15
5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	34
5.1. Вимоги до письмових робіт	35
5.2. Вимоги до пітчінгу	36
5.3. Завдання для самостійної роботи	38
6. КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ І ЗАПИТАННЯ	38
7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ	39
8. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	41
8.1. Питання до підсумкового контролю знань	42
8.2. Терміни	42
9. ЗРАЗКИ ЗАЛКОВИХ БЛІЕТІВ	43
10. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	45
10.1. Основна література	45
10.2. Додаткова література	45
10.. Інформаційні джерела	47

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОГО МОДУЛЮ

Спеціальність	091 «Біологія» 222 «Медицина» 231 «Соціальна робота» 053 «Психологія» 053 «Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка» 121 «Інженерія програмного забезпечення» 172 «Телекомунікації та радіотехніка» 054 «Соціологія» 102 «Хімія» 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» 035.10 Філологія (прикладна лінгвістика) 106 «Географія» та ін.
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Бакалавр
Курс	3-4
Семестр	5-8
Кількість кредитів	3,0
Кількість годин	150
Характер дисципліни	Обов'язкова
Лекції (год.)	30
Семінари (год.)	30
Самостійна робота	90
Вид підсумкового контролю	Залік

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Модуль “Основи підприємницької діяльності” викладається в рамках дисципліни “Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності” для здобувачів освіти всіх неекonomicнних спеціальностей, підготовку яких забезпечує Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Дисципліна входить у блок обов’язкових освітніх компонентів освітніх програм.

Мета викладання модулю – формування у здобувачів освіти базових знань і практичних навичок щодо започаткування власного бізнесу, забезпечення його ефективного функціонування та розвитку з урахуванням специфіки ринків, умов зовнішнього середовища; стимулювання комерціалізації наукових розробок молодих дослідників, створення стартапів.

Анотація навчальної дисципліни

Навчально-методичний комплекс містить типовий перелік тем, рекомендований для викладання модулю “Основи підприємницької діяльності” для здобувачів освіти неекonomicнних спеціальностей.

Розглядаються теоретичні засади підприємства, його функції та принципи. Вивчаються види підприємств, визначені згідно різних класифікаційних ознак: за розміром, способом створення (заснування) та формування статутного капіталу, формами власності майна, технологічною цілісністю та ін.

Детально опрацьовуються шляхи створення підприємства та етапи реєстрації юридичної особи. Окрема тема присвячена основам бізнес-планування. Вивчаються етапи розроблення бізнес-плану та його структура.

Описуються види ресурсів, які використовуються у підприємстві: матеріальні і нематеріальні, трудові і фінансові. Для формування навичок оцінювання ефективності підприємницької діяльності опрацьовуються методичні засади розрахунку показників економічної ефективності підприємницької діяльності, використання ресурсів.

Розкриваються теоретико-організаційні засади започаткування стартап-проектів, підходи до формування команди стартапу та розробки його продукту.

У рамках курсу здобувачі освіти ознайомлюються з інноваційною екосистемою Київського національного університету імені Тараса Шевченка, яка спрямована на залучення студентів, аспірантів і викладачів до участі в національних і міжнародних наукових проектах, розробки бізнес-проектів для комерціалізації наукових розробок, створення стартапів, участі в хакатонах і т.д.

Оскільки модуль “Основи підприємницької діяльності” в рамках дисципліни “Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності” викладається для всіх неекономічних спеціальностей сукупність загальних і фахових компетентностей, а також програмні результати навчання, формуються відповідно до опису конкретної освітньої програми з урахуванням вимог стандартів вищої освіти.

<i>Результат навчання</i> (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономія)		<i>Методи викладання і навчання</i>	<i>Методи оцінювання</i>
Код	Результат навчання		
1	2	3	4
1.1.	Знати сутність, характерні ознаки і принципи підприємництва	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, виконання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів, залік
1.2.	Знати види підприємств, визначені відповідно до різних класифікаційних ознак	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, виконання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів, залік
1.3.	Знати сутність та особливості розробки стартапів	Лекції, семінарські заняття,	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, вико-

		самостійна робота	нання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів, залік
1.4.	Знати організаційну структуру інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, виконання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів, залік
2.1.	Вміти зареєструвати юридичну особу з урахуванням особливостей майбутньої господарської діяльності, пріоритетної організаційно-правової форми і вимог законодавства	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, виконання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів, залік
2.2.	Вміти скласти бізнес-план підприємства	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, виконання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів, залік
2.3.	Вміти оцінити ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів підприємства	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, виконання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів, залік
2.4	Вміти визначити структурні елементи інноваційної екосистеми Київського національного університету, які сприятимуть формуванню підприємницьких компетентностей, допоможуть у створенні ста-	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, виконання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів, залік

	ртапу, реєстрації авторського права та ін.		
3.1.	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду у галузі професійної діяльності	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, виконання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів
3.2	Здатність формувати ефективну комунікацію у різних професійних групах	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, виконання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів
4.1.	Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота	Тестування, опитування, дискусійне обговорення проблемних питань, виконання ситуаційних вправ і бізнес-кейсів

Викладання курсу передбачає залучення сучасних технічних засобів, інноваційних методів активного навчання здобувачів освіти. Технологія викладання дисципліни включає: опрацювання теоретичного матеріалу на лекціях, семінарських заняттях (ознайомчий рівень); вирішення практичних завдань і бізнес-кейсів, розрахунково-аналітичних задач, вирішення ситуаційних вправ і проведення ділових ігор (репродуктивний рівень); презентація бізнес-ідей і стартапів, бізнес-пітчінг (креативний рівень).

Рівень засвоєння матеріалу курсу має комплексний характер і є:

– **ознайомчим** – вивчення базових засад і принципів функціонування підприємництва; ознайомлення з організаційно-правовими основами юридичної реєстрації бізнесу; опрацювання методичних засад планування підприємницької діяльності; розкриття сутності та особливостей започаткування стартап-

проєктів, їх розвитку та комерціалізації; ознайомлення з інноваційною екосистемою Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

– **репродуктивним** – набуття та закріплення практичних навичок і вмій щодо складання бізнес-плану майбутнього бізнесу; розрахунку ефективності використання матеріальних, фінансових, трудових та інших ресурсів підприємств; формування команди стартапу, перевірка життєздатності інноваційного продукту; ідентифікації структурних елементів інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка, які сприятимуть формуванню підприємницьких компетентностей здобувачів освіти, комерціалізації їх інноваційних ідей і розвитку освітньої траєкторії;

– **креативним** – обговорення дискусійних аспектів актуальної проблематики курсу, презентація бізнес-ідей, стартап-проєктів, бізнес-пітчінг.

1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назва лекції	Всього го	Кількість годин		
			лекції	семінар.	самос. роб.
1.	<i>Тема 1.</i> Теоретичні засади підприємництва	7	2	2	3
2.	<i>Тема 2.</i> Види підприємств	7	2	2	3
3.	<i>Тема 3.</i> Організація підприємницької діяльності	7	2	2	3
4.	<i>Тема 4.</i> Планування підприємницької діяльності	7	2	2	3
5.	<i>Тема 5.</i> Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності	7	2	2	3
6.	<i>Тема 6.</i> Ефективність підприємницької діяльності	7	2	2	3
7.	<i>Тема 7.</i> Сутність, особливості та розробка стартап-проектів	7	2	2	3
8.	<i>Тема 8.</i> Інноваційна екосистема Київського національного університету імені Тараса Шевченка	7	2	2	3
	Пітчинг	4			4
	ВСЬОГО	60	16	16	28

2. ПРОГРАМА КУРСУ

ТЕМА 1. Теоретичні засади підприємництва (7 год.)

Сутність підприємництва. Принципи підприємницької діяльності. Функції підприємництва. Види підприємництва. Виробниче підприємництво. Торговельне (комерційне) підприємництво. Біржове підприємництво. Підприємництво у сфері послуг.

ТЕМА 2. Види підприємств (7 год.)

Класифікація підприємств в Україні. Види підприємств за метою і характером діяльності. Види підприємств за способом створення (заснування) та формування статутного капіталу. Види підприємств за формами власності майна. Види підприємств за національною належністю капіталу. Види підприємств за технологічною цілісністю і ступенем підпорядкування. Види підприємств за розмірами.

ТЕМА 3. Організація підприємницької діяльності (7 год.)

Обґрунтування і вибір ідеї підприємницької діяльності. Перевірка бізнес-ідеї на життєздатність. Способи створення бізнесу. Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності (основні етапи). Класифікація видів економічної діяльності в Україні.

ТЕМА 4. Планування підприємницької діяльності (7 год.)

Бізнес-планування: сутність і функції у підприємстві. Етапи розроблення бізнес-плану. Структура бізнес-плану. Основні показники ефективності проекту.

Тема 5. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності (7 год.)

Матеріальні ресурси: сутність, види і напрями використання на підприємстві. Нематеріальні ресурси суб'єктів господарської діяльності. Трудові ресурси: поняття, класифікація та структура персоналу підприємства. Фінансові ресурси підприємства. Інвестиції в підприємницькій діяльності.

Тема 6. Ефективність підприємницької діяльності (7 год.)

Ефективність підприємницької діяльності: теоретичні основи. Показники ефективності підприємницької діяльності. Показники ефективності використання ресурсів підприємства. Рентабельність: сутність і методика розрахунку.

Тема 7. Сутність, особливості та розробка стартап-проектів (7 год.)

Сутність та особливості стартапу. Бізнес-модель стартапу. Формування команди стартапу. Інвестиційне та фінансове забезпечення стартап-проектів.

Тема 8. Інноваційна екосистема Київського національного університету імені Тараса Шевченка (7 год.)

Модель інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Основні елементи інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Реалізація інноваційної ідеї через інноваційну екосистему Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

3. ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Теоретичні засади підприємництва (2 год.)

1. Сутність та особливості підприємницької діяльності.
2. Принципи підприємницької діяльності.
3. Функції підприємництва в економіці країни.
4. Види підприємництва.

Тема 2. Види підприємств (2 год.)

1. Класифікація підприємств в Україні: нормативно-правові засади і методичні підходи.
2. Види підприємств за метою і характером діяльності.
3. Види підприємств за формами власності майна.
4. Види підприємств за розмірами.

Тема 3. Організація підприємницької діяльності (2 год.)

1. Обґрунтування і вибір ідеї підприємницької діяльності.
2. Перевірка бізнес-ідеї на життєздатність.

3. Способи створення бізнесу.
4. Основні етапи реєстрації юридичних осіб.

Тема 4. Планування підприємницької діяльності (2 год.)

1. Бізнес-планування: сутність і функції у підприємстві.
2. Етапи розроблення бізнес-плану.
3. Структура бізнес-плану.
4. Основні показники ефективності проекту.

Тема 5. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності (2 год.)

1. Матеріальні ресурси: сутність, види і напрями використання на підприємстві.
2. Нематеріальні ресурси суб'єктів господарської діяльності.
3. Трудові ресурси: поняття, класифікація та структура персоналу підприємства.
4. Фінансові ресурси підприємства.

Тема 6. Ефективність підприємницької діяльності (2 год.)

1. Ефективність підприємницької діяльності: теоретичні основи.
2. Показники ефективності підприємницької діяльності.
3. Показники ефективності використання ресурсів підприємства.
4. Рентабельність: сутність і методика розрахунку.

Тема 7. Сутність, особливості та розробка стартап-проектів (2 год.)

1. Сутність та особливості стартапу.
2. Бізнес-модель стартапу.
3. Формування команди стартапу.
4. Інвестиційне та фінансове забезпечення стартап-проектів.

Тема 8. Інноваційна екосистема Київського національного університету імені Тараса Шевченка (2 год.)

1. Модель інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка

2. Основні елементи інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка

3. Реалізація інноваційної ідеї через інноваційну екосистему Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

4. ПЛАНИ І ЗАВДАННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ ДО НИХ

Тема 1. Теоретичні засади підприємництва (2 год.)

1. Функції і принципи підприємницької діяльності
2. Виробниче підприємництво
3. Торговельне (комерційне) підприємництво
4. Підприємництво у сфері послуг

Завдання 1.

Встановіть правильність тверджень (так/ні):

1. Юридичні особи — господарські організації всіх форм власності, які здійснюють господарську діяльність і зареєстровані в установленому законом порядку.

2. Підприємництво — це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

3. Підприємець — це фізична особа, яка працює за трудовим договором на підприємстві, в установі, організації.

4. До об'єктів підприємницької діяльності належать майно, товари (послуги), гроші, інформація, результати інтелектуальної власності.

5. Ресурсна функція підприємництва полягає в тому, що підприємець бере на себе ініціативу поєднання ресурсів у процесі виробництва товару або надання послуги, організує виробництво, розподіляє засоби виробництва та трудову діяльність.

6. Підприємець використовує прибуток, отриманий у звітному періоді, відповідно до норм Податкового кодексу України.

7. Підприємницька діяльність повинна здійснюватись на систематичній основі.

8. Стимулююча (мотиваційна) функція підприємництва полягає у забезпеченні ефективного використання ресурсів з урахуванням науково-технічних досягнень, застосування ефективних методів управління та організації виробництва, а також до максимального задоволення потреб споживача.

9. Послуга — діяльність з надання матеріального чи нематеріального блага іншій особі, що здійснюється для задоволення її особистих потреб.

10. Підприємець може самостійно встановлювати ціни на продукцію (товари, послуги) з урахуванням вимог законодавства.

Завдання 2.

Серед наведеного нижче переліку оберіть ознаки підприємництва:

1. самостійна діяльність;
2. зосередження на реалізації благодійних проєктів;
3. ініціативна та творча діяльність;
4. систематична діяльність;
5. реалізація одиничних інвестиційних проєктів;
6. діяльність, гарантована державною підтримкою та фінансуванням;
7. діяльність, яка здійснюється на власний ризик;
8. досягнення економічних та/або соціальних результатів;
9. відшкодування можливих збитків за рахунок державного та/або місцевих бюджетів;
10. діяльність, що фінансується грантовими надходженнями.

Завдання 3.

Розкрийте принципи підприємництва:

Принцип	Характеристика
Вільний вибір підприємницької діяльності	
Самостійне формування підприємцем програми своєї діяльності, переліку постачальників і споживачів своєї продукції, джерел залучення ресурсів	
Самостійне встановлення цін на продукцію	

(товари, послуги)	
Вільний найм працівників	
Комерційний розрахунок і власний комерційний ризик	
Вільне розпорядження прибутком, що залишається у підприємця після сплати податків, зборів та інших платежів, передбачених законом	

Завдання 4.

Назвіть вид послуг за призначенням, які надають наступні суб'єкти господарювання:

- станція технічного обслуговування автомобілів;
- Київський національний університет імені Тараса Шевченка;
- ТОВ “Сільпо-фуд”;
- ТОВ “Будівельна компанія “ЄвроБуд”;
- стоматологічний кабінет;
- страхова компанія “АСКА”;
- ТОВ “Інформаційні системи” (встановлення та адаптація інформаційних систем для бізнесу).

Рекомендована література: [1, 2, 3, 4, 7, 9-11].

Тема 2. Види підприємств (2 год.)

1. Види підприємств за метою і характером діяльності
2. Види підприємств за способом створення (заснування) та формування статутного капіталу
3. Види підприємств за формами власності майна
4. Види підприємств за національною належністю капіталу
5. Види підприємств за розмірами

Завдання 1.

Визначте вид наведених нижче підприємств за формою власності майна:

- ТОВ “Мангус”;
- ПП “Світязь”;
- ТОВ “Нова Пошта”;
- ДП “Укрпошта”;

- Приватна особа-підприємець Сазоненко А.М.;
  - КП “Київводоканал”;
  - ДП “Нафтогаз”;
  - АТ “Вінницяобленерго”;
  - АТ “Ощадбанк”;
  - Комунальне підприємство “Київдорсервіс”.
- Результат оформіть у вигляді таблиці.

Таблиця

Класифікація видів підприємств за формою власності

Приватні	Комунальні	Державні

Завдання 2.

Наведіть критерії підприємств для їх розподілу за розміром (табл.).

Таблиця

Критерії поділу підприємств за розміром

Категорія підприємств	Середня кількість працівників, осіб	Річний дохід, євро
Великі		
Середні		
Малі		
Мікро-		

Завдання 3.

Встановіть вид підприємств за розміром:

1. ТОВ “Інноваційний медичний центр”. Вид діяльності — надання медичних і косметологічних послуг. Кількість працівників — 20 осіб. Річний дохід — 20 млн. грн.

2. АТ “Фарма”. Вид діяльності — виробництво ліків. Кількість працівників — 850 осіб. Сукупний річний дохід — 2,5

млрд. грн.

3. ТОВ “Малбі Фудс”. Вид діяльності — виробництво і продаж кондитерських виробів (у т.ч. на замовлення). Кількість працівників — 28 осіб. Сукупний річний дохід — 10,5 млн. грн.

4. DataArt. Вид діяльності — кофаундингова ІТ-компанія, яка розробляє онлайн застосунки для різних потреб користувачів (освітні застосунки, фоторедактор на основі штучного інтелекту, інтеактивна платформа для всіх, хто цікавиться модою і т.д.). Кількість працівників — 1800 осіб. Сукупний річний дохід — 4,5 млрд. грн.

5. Приватне підприємство “К-інструмент”. Вид діяльності — продаж спеціалізованого будівельного інструменту. Кількість працівників — 4 особи. Сукупний річний дохід — 5,3 млн. грн.

6. ТОВ “УкрТранс”. Вид діяльності — міжнародні перевезення вантажними автомобілями. Кількість працівників — 85 осіб. Сукупний річний дохід — 5,3 млн. грн. Сукупний річний дохід — 480 млн. грн.

Завдання 4.

Розкрийте особливості різних видів підприємств за технологічною цілісністю і ступенем підпорядкування:

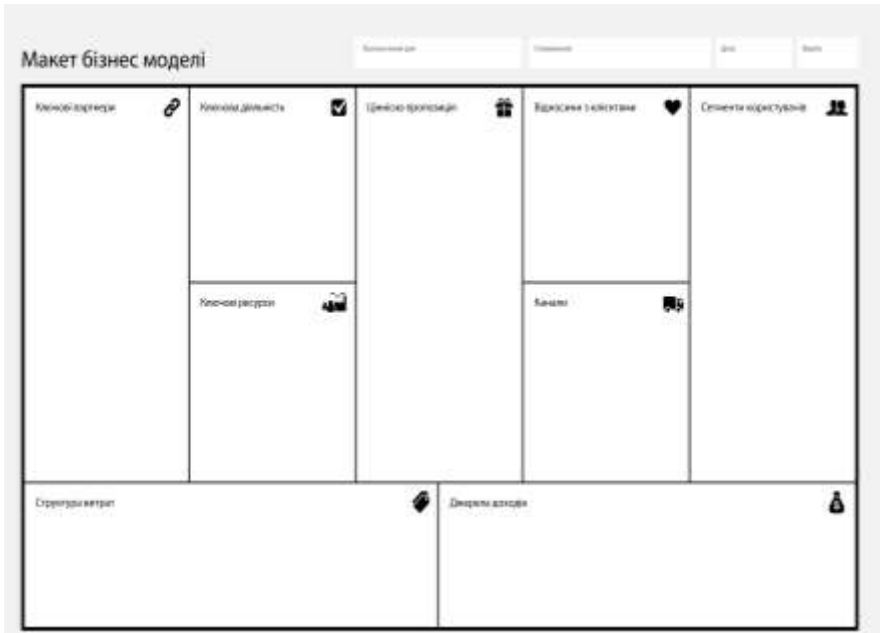
№	Вид підприємств	Характеристика
1.	Головна (материнська) компанія	
2.	Дочірнє підприємство	
3.	Асоційоване підприємство	
4	Філія підприємства	

Тема 3. Організація підприємницької діяльності (2 год.)

1. Обґрунтування і вибір ідеї підприємницької діяльності
2. Способи створення бізнесу
3. Класифікація видів економічної діяльності в Україні
4. Права та обов'язки підприємця

Завдання 1.

Сформуйте власну бізнес-ідею (наприклад, відкриття ресторану, пошив і продаж дизайнерського одягу для дітей, транспортні вантажні перевезення, вирощування і продаж квітів та ін.). Розробіть бізнес-модель майбутнього бізнесу, використовуючи макет Канва (рис.).

Завдання 2.

Розкрийте переваги і недоліки різних способів створення бізнесу, заповнивши табл.

Таблиця

Переваги і недоліки різних способів створення підприємства

№	Спосіб створення бізнесу	Переваги	Недоліки
1.	Створення власної справи		

2.	Придбання діючого бізнесу (підприємства)		
3.	Франчайзинг		

Завдання 3.

Поставте послідовно етапи реєстрації юридичних осіб (фізичної особи-підприємця, товариства з обмеженою відповідальністю та ін.):

- відкриття розрахункового рахунку у банку;
- збори засновників та вибір організаційно-правової форми господарювання;
- патентування та ліцензування (у разі потреби);
- рішення про створення підприємства та планування його діяльності;
- початок підприємницької діяльності;
- розроблення та оформлення установчих документів (засновницького договору, статуту);
- нотаріальне засвідчення документів;
- державна реєстрація підприємства.

Розкрийте етапи реєстрації юридичних осіб.

Завдання 4.

Визначте код виду економічної діяльності згідно Класифікатора видів економічної діяльності (табл.):

Таблиця

Види економічної діяльності відповідно до Класифікатора видів економічної діяльності

Вид діяльності	Код КВЕД
Вирощування ягід, горіхів та інших фруктів	
Добування природного газу	
Виробництво олії та тваринних жирів	
Перероблення молока, виробництва масла та сиру	

Виробництво паперової маси, паперу та картону	
Виробництво основних фармацевтичних продуктів	
Виробництво дорогоцінних та інших кольорових металів	
Будівництво житлових і нежитлових будівель	
Оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами	
Складське господарство	
Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність	
Наукові дослідження та розробки	
Діяльність туристичних агентств і туристичних операторів	

Завдання 5.

Визначте 5 напрямів підприємницької діяльності, якими Ви хотіли б займатись у майбутньому. Встановіть коди КВЕД для цих видів діяльності.

Завдання 6.

Користуючи сайтом Міністерства юстиції України, завантажте Заяву щодо державної реєстрації фізичної особи-підприємця. Заповніть заяву з урахуванням попередньо визначених видів економічної діяльності.

Завдання 7.

Ознайомтесь з процедурою реєстрації юридичної особи на порталі Дія (<https://diia.gov.ua/services/reystraciya-fop>).

Завдання 8.

Встановіть правильність тверджень (так/ні):

1) Підприємець не може створити бізнес шляхом придбання діючого підприємства.

2) Франчайзинг – це підприємницька діяльність, за якою на договірній основі одна сторона зобов'язується передати іншій стороні (користувачеві) за винагороду на визначений строк до 3 років комплекс виключних прав на використання (з обов'язковою поміткою “на умовах франчайзингу”) знака для товарів і послуг, фірмового найменування, послуг, технологічного процесу і (або) спеціалізованого обладнання, комерційної інформації, що охороняється законом, а також інших передбачених договором об'єктів виключних прав.

3) Статутний капітал — це зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства.

4) Власні кошти підприємця не можуть бути внеском у статутний капітал підприємства.

5) Відкриття розрахункового рахунку є не обов'язковим для юридичних осіб.

6) Виконавчі органи місцевих рад і нотаріуси можуть здійснювати реєстрацію фізичної особи-підприємця.

7) В Україні не дозволено реєструвати фізичних осіб-підприємців онлайн.

8) Особи, яка досягла 16 років не може займатись підприємницькою діяльністю.

9) Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців здійснюється протягом 10 днів з дати подання документів.

10) За результатами реєстрації підприємцю видається виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Завдання 9.

Згрупуйте права та обов'язки підприємця:

- створювати будь-які види підприємництва;
- вести фінансовий облік;
- дотримуватись чинного законодавства;
- купувати майно та набувати майнових прав;
- вільно розпоряджатись прибутком;
- укладати з громадянами трудові договори;
- обирати постачальників, встановлювати ціни;

- дотримуватися прав споживачів, щоб реалізувати їх законні інтереси, забезпечуючи надійну якість вироблених товарів (послуг);

- брати участь у зовнішньоекономічних відносинах, здійснювати валютні операції;

- забезпечувати належні та безпечні умови праці, оплату праці, не нижчу від визначеної законом, та її своєчасне одержання працівниками, а також інші соціальні гарантії;

- користуватися державною системою соціального забезпечення та соціального страхування;

- не завдавати шкоди довкіллю.

Тема 4. Планування підприємницької діяльності (2 год.)

1. Методи планування підприємницької діяльності
2. Канва — як основа реалізація підприємницької ідеї
3. Етапи розроблення бізнес-плану
4. Структура бізнес-плану
5. Основні показники ефективності проєкту

Завдання 1.

Розкрийте мету складання та основні показники господарської діяльності підприємства, які відображаються у таких поточних планах:

- план виробництва;
- план товарообороту;
- план продажу;
- фінансовий план;
- план матеріально-технічного забезпечення;
- план витрат;
- бізнес-план.

Завдання 2.

Опрацюйте бізнес-план проєкту “Створення виробництва по розливу мінеральної води” (Бізнес план мін вода.pdf). Дайте відповіді на питання:

- 1) Яке основне завдання бізнес-проєкту?
- 2) Які основні параметри проєкту?
- 3) Для чого у бізнес-плані наводиться характеристика ринку мінеральної води України?

4) Яка мета аналізу вподобань споживання мінеральної води в Україні?

5) Які показники наводяться у розділі “Організаційний план” бізнес-плану?

6) В якому розділі бізнес-плану наводиться план придбання обладнання для реалізації проекту?

7) З якою метою у бізнес-плані наводиться прогноз продажів?

8) Які показники використовуються для аналізу прибутковості проекту?

9) Які ризики визначені у бізнес-плані Створення виробництва по розливу мінеральної води”?

Завдання 3.

У табл. наведено фактичні показники виробництва і реалізації металопродукції ТОВ “Сангрін” у попередньому звітному періоді.

Таблиця

Показники виробництва і реалізації металопродукції ТОВ “Сангрін” у звітному періоді

№	Показник	Арматура	Труба профільна
1.	Обсяг виробництва, тис. м	450	320
2.	Ціна, грн/1м	30,6	160,2
3.	Залишки нереалізованої продукції, тис.м	2,5	1,6

Розрахувати план валової і товарної продукції на наступний рік за таких умов:

1. Планове зростання виробництво арматури — 10%, труби профільної — 8 %.

2. Плановий рівень інфляції на наступний рік — 8 %.

3. Планові залишки на складі арматури — 1,3 тис. м, труби профільної — 0,8 тис. м.

Рекомендована література: [4, 6, 9, 11, 17, 19, 21].

Тема 5. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності (2 год.)

1. Види і напрями використання матеріальних ресурсів підприємства

2. Нематеріальні ресурси: поняття, класифікація та особливості використання

3. Персонал підприємства і продуктивність праці

4. Фінансові ресурси підприємства

Завдання 1.

Наведіть приклади матеріальних ресурсів, які використовуються при організації таких видів економічної діяльності:

- вирощування винограду для виробництва дитячих соків;
- виробництво паперових рушників;
- ресторанний бізнес;
- ІТ освіта школярів;
- виробництво автомобілів;
- надання транспортних перевезень;
- виробництво молока;
- видобування кам'яного вугілля;
- науково-технічна діяльність з розробки дронів для військових і цивільних потреб.

Результати наведіть у табл.

Основні засоби	Матеріально-сировинні ресурси			
	Сировина	Енергетичні ресурси	Комплектуючі	Напівфабрикати

Завдання 2.

Встановіть правильність тверджень:

1. Частина ресурсів підприємства, у яких відсутня матеріальна основа отримання доходу та невизначений розмір майбутнього прибутку від їх використання — це основні засоби.

2. Розрізняють погодинну і відрядну форми оплати праці.

3. Комп'ютерні програми відносяться до об'єктів промислової власності.

4. При відрядній формі оплати праці оплата проводиться за нормами та розцінками, виходячи з розряду робіт, що виконуються.

5. Залучені кошти — це кошти, які отримує підприємство на визначений термін, за плату й на умовах повернення.

6. Фінансові ресурси підприємства — це грошові доходи та надходження, що перебувають у розпорядженні підприємства і призначені для виконання певних фінансових зобов'язань і здійснення підприємницької діяльності.

Завдання 3.

Станом на 31.12.20__ р. на балансі підприємства відображаються наступні фінансові і матеріальні ресурси:

- статутний капітал — 360 тис. грн;
  - довгостроковий кредит АБ “Ощадбанк” — 195 тис. грн;
  - кредиторська заборгованість перед ТОВ “Епіцентр” — 85 тис. грн;
  - прибуток за минулий фінансовий рік — 68 тис. грн;
  - кредит у АБ “Укрексімбанк” (термін 3 місяці) — 180 тис. грн;
  - сировина вартістю 48 тис. грн, оплату за яку не проведено.
- Визначте власні, позичені і залучені кошти.

Завдання 4.

Нижче наведено приклади банківських програм для кредитування юридичних осіб під реалізацію інвестиційних проєктів:

1) КРЕДОБАНК

Назва кредиту: «Спеціальні умови кредитування від Німецько-Українського Фонду».

Мета кредиту: придбання або модернізація основних засобів (машин, устаткування та інше), придбання, будівництво або реконструкція приміщень, необхідних для розширення наявного або створення нового виробництва.

Відсоткова ставка: 16,00% річних.

Перший внесок: від 20% вартості інвестиційного проєкту.

Забезпечення (застанва): рухоме та нерухоме майно позичальника або поручителя.

2) УКРЕКСІМБАНК

Назва кредиту: «Інвестиційний кредит. Придбання обладнання».

Мета кредиту: придбання обладнання, яке буде використовуватися у господарській діяльності позичальника: промислове, для сфери послуг, для торгівлі.

Відсоткова ставка: 17,00% річних.

Перший внесок: від 20%.

Забезпечення (застанва): ліквідне майно.

3) ПРИВАТБАНК

Назва кредиту: «Інвестиційний кредит».

Мета кредиту: фінансування будь-якого сезонного циклу виробництва, реалізація проєкту, інвестиційні цілі, придбання основних засобів, рефінансування.

Відсоткова ставка: 19% річних.

Перший внесок: від 40%. Забезпечення (застанва): нерухомість, обладнання, автотранспорт, додатково – поручительство від фізичної особи – власника бізнесу.

Підприємець планує розширити цех з виробництва офісних. Необхідні інвестиційні ресурси — 5,6 млн. грн. Власні кошти, які підприємець може інвестувати у проєкт — 680 тис. грн. Під заставу підприємець може використати рухоме майно (3 вантажні автомобілі). Термін реалізації проєкту — 2 роки.

Визначте найвигідніший кредитний проєкт, який може використати підприємець для фінансування інвестиційного проєкту.

Завдання 5.

З наведеного нижче переліку оберіть етапи, які є обов'язковими при оформленні працівника на роботу:

- призначення випробувального терміну;
- проведення співбесіди з керівником підприємства та його заступниками;

- укладення трудового договору на підставі заяви про прийняття на роботу, в якій зазначено дату початку роботи та посаду;
- проведення інструктажу щодо внутрішнього розпорядку в компанії;
- оформлення комплекту документів працівника (паспорт, трудова книжка, дипломи, сертифікати і т.д.);
- організація підвищення кваліфікації працівника;
- оформлення наказу (розпорядження) про прийняття на роботу;
- повідомлення податкової інспекції щодо працевлаштування нового працівника;
- повідомлення банку про працевлаштування нового працівника.

Тема 6. Ефективність підприємницької діяльності (2 год.)

1. Результати підприємницької діяльності.
2. Показники ефективності підприємницької діяльності.
3. Показники ефективності використання ресурсів підприємства (матеріальні, трудові, фінансові та ін.).
4. Методичні засади розрахунку рентабельності підприємства.

Завдання 1.

ТОВ “УкрБетон” спеціалізується на виробництві бетону для будівництва. У звітному році на підприємстві вироблено продукції на суму 48 млн. грн. Продуктивність праці у звітному році склала 8000 грн. Завдяки енергетичній модернізації виробництва компанія планує скоротити чисельність працівників на 50 осіб. Визначте планову продуктивність праці та її зростання порівняно зі звітним роком.

Завдання 2.

У табл. наведені динаміка обсягу товарної продукції підприємства і середньорічна вартість його основних засобів.

Таблиця

Обсяг товарної продукції і середньорічна вартість основних засобів підприємства

№	Показник	План	Звіт	Відношення	
				абсолютне	%
1.	Обсяг товарної продукції, тис. грн				
2.	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн				
3.	У т.ч. середньорічна вартість машин і обладнання				

1. Розрахувати:

- віддачу основних засобів;
- віддачу машин й обладнання;
- місткість основних засобів, й окремо машин та обладнання.

2. Оцінити ефективності використання основних засобів, машин й обладнання.

Завдання 3.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції у звітному періоді підприємства становив 34,8 тис. грн, собівартість реалізованої продукції – 16,5 тис. грн, адміністративні витрати – 1200 тис. грн, витрати на збут та інші операційні витрати 643 тис. грн, доходи від операційної оренди активів – 2300 тис. грн, отримані дивіденди від інших підприємств – 85 тис. грн, фінансові витрати становлять 430 тис. грн. Вартість активів підприємства становить 86 500 тис. грн, власний капітал – 45 460 тис. грн.

Визначити чистий прибуток підприємства, показники рентабельності.

Завдання 4.

ТОВ “Транссервіс” надає послуги міжнародних вантажних перевезень. У попередньому звітному періоді валовий прибуток підприємства становив 3,6 млн. грн. Рівень рентабельності продукції складав 15 %.

Розрахувати:

- 1) рівень рентабельності в наступному за звітним періоді, який дозволить отримати 560 тис. грн прибутку;
- 2) розмір витрат, необхідний для досягнення рівня рентабельності 30 %.

Тема 7. Сутність, особливості та розробка стартап-проектів (2 год.)

1. Сутність та особливості стартапу
2. Формування команди стартапу
3. Бізнес-модель стартапу
4. Екосистема стартапів

Завдання 1.

Виконайте порівняльний аналіз традиційного бізнесу і стартапу відповідно до наведених у табл. критеріїв.

Таблиця

Порівняльний аналіз традиційного бізнесу і стартапу

Критерій	Традиційний бізнес	Стартап
Інноваційність		
Джерела інвестування		
Темпи зростання		
Прибуток		
Бізнес-модель		
Відносини зі стейкхолдерами		
Вплив на ринок		

Завдання 2.

Запропонуйте ідею стартап-проєкту. Розробіть скорочену інформаційну карту стартап-проєкту (табл.).

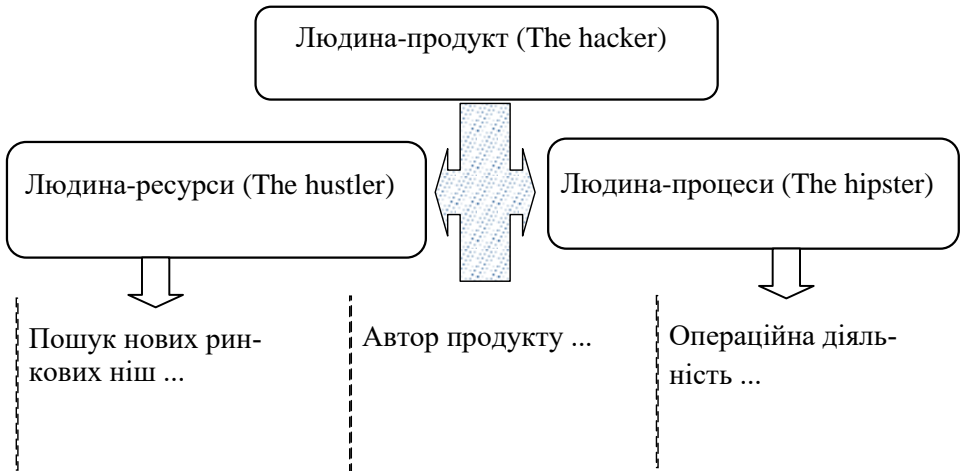
Таблиця

Інформаційна карта стартап-проєкту

№	Розділ	Опис
1.	Назва проєкту	
2.	Ідея стартап-проєкту	
3.	Опис проблеми, яку вирішує стартап	
4.	Головні цілі і завдання стартап-проєкту	
5.	Термін реалізації	
6.	Необхідні ресурси	
7.	Очікувані результати	

Завдання 3.

Охарактеризуйте учасників мінімально життєздатної команди стартап-проєкту (рис.).

Завдання 4.

Розкрийте ключові елементи стартап екосистеми та їх функції (табл.).

Таблиця

Ключові елементи стартап екосистеми та їх функції

	Напрями життєзабезпечення	Елементи екосистеми стартапів	Функції
1.	Навчання		
2.	Фінансово-інвестиційне забезпечення		
3.	Інформаційна підтримка		
4.	Інфраструктура		

Рекомендована література: [1-3, 6, 9, 15- 20].

Тема 8. Інноваційна екосистема Київського національного університету імені Тараса Шевченка (2 год.)

1. Модель інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка

2. Основні елементи інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка

3. Реалізація інноваційної ідеї через інноваційну екосистему Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Завдання 1.

Визначте елементи інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка, в діяльності яких може взяти участь студент для:

1. Пошуку інноваційної ідеї.
2. Створення прототипу інноваційного продукту.
3. Набуття навичок започаткування і розвитку стартапу.
4. Започаткування стартапу.
5. Залучення інвестицій для стартап-проекту.

Завдання 2.

Ознайомтеся з подіями Центру Дія.Бізнес у КНУ за посиланням <http://surl.li/uezhn>. Визначте теми воркшопів, тренінгів та/або інших подій, які вам будуть корисні у професійному розвитку.

Завдання 3. Бізнес-кейс

Підприємець започаткував власний бізнес із виробництва інноваційних оптичних модулів типу MikrotikS-31DLC20. Він здатний передавати дані на відстань до 20 км, підтримує DDM і сумісний з пристроями RB260GS, RB2011LS, RB2011LS-IN, RB2011UAS-IN, RB2011UAS-RM, RB2011UAS-2HnD. Для забезпечення прибутковості господарської діяльності, просування торгової марки і розвитку бізнесу необхідно:

- залучити фінансові ресурси для масштабування бізнесу;
- активізувати маркетингову діяльність компанії з урахуванням потреб споживачів і особливостей ринкової ніші;
- розширити коло промислових споживачів;
- покращити технологічні характеристики оптичних модулів шляхом застосування нових інноваційних речовин;
- отримати патент на корисну модель.

Визначте елементи інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка, які сприятимуть підприємцю у вирішенні зазначених вище завдань.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Для найповнішого досягнення мети і задач вивчення модулю «Основи підприємницької діяльності» аудиторні навчальні заняття доповнюються самостійною роботою здобувачів освіти у визначеному обсязі. Самостійна робота студентів є пріоритетним засобом опанування навчального матеріалу у вільних від обов'язкових навчальних дисциплін час. Ефективна самостійна робота студентів відіграє важливу роль у якісній підготовці майбутніх фахівців.

Самостійна робота є важливим етапом вивчення модулю «Основи підприємницької діяльності». Вона покликана закріпити

теоретичні знання і практичні навички, сформувавши основу для їх реалізації у професійному середовищі.

Результати самостійної роботи можуть бути оформлені у вигляді:

- письмової роботи (реферату чи есе);
- презентації (доповіді);
- пітчінгу.

Реферат — розкриття досліджуваного питання у стислій формі, яке здійснюється на основі узагальнення відповідних матеріалів.

Есе — форма письмового твору, присвяченого проблемному питанню.

Пітчінг — коротка та структурована презентація проекту перед інвесторами.

5.1. ВИМОГИ ДО ПИСЬМОВИХ РОБІТ

1. Обсяг 14-16 сторінок тексту комп'ютерного набору 14-м шрифтом через 1,5 інтервали.

2. Наявність таких структурних елементів у роботі:

- Титульна сторінка;
- Зміст;
- Вступ (1 с.);
- Основна частина: теоретична (5-6 с.) і практична (4-5 с.);
- Висновки (1 с.);
- Список використаних джерел (на менше 10-и).

3. Практична частина передбачає використання інформаційно-аналітичних даних Державної служби статистики України, Міністерства економіки України, Міністерства цифрової трансформації України та інших офіційних вітчизняних та іноземних джерел. Посилання на джерела статистичних даних є обов'язковим. Всі статичні дані слід наводити у динаміці, за період не менше, ніж три останні роки.

5.2. ВИМОГИ ДО ПІТЧИНГУ

1. Тривалість пітчингу — до 15 хвилин.
  2. Структура виступу в рамках пітчингу:
    - Суть бізнес-проекту/інноваційної ідеї.
    - Проблема, яка вирішується.
    - Аналіз ринку.
    - Аналіз конкурентів.
    - План виходу на ринок.
    - Прогнози продажів.
    - Команда.
- Показники ефективності проекту.

5.3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Теоретичні засади підприємництва (3 год.)

Підготувати доповіді на одну з тем:

1. Економічна свобода — визначальна передумова розвитку підприємництва в країні.
2. Внутрішнє підприємницьке середовище підприємництва.
3. Зовнішнє підприємницьке середовище підприємництва та його складові елементи.
4. Рушійні сили розвитку підприємництва в країні.

Рекомендована література: [3, 6, 9, 15, 20].

Тема 2. Види підприємств (3 год.)

Самостійно опрацювати питання:

1. Критерії вибору форм підприємницької діяльності.
2. Установчі документи підприємства: сутність, види та особливості складання.

Рекомендована література: [3, 6, 9, 15, 20].

Тема 3. Організація підприємницької діяльності (3 год.)

Самостійно опрацювати питання:

1. Сутність і складові стартового капіталу підприємства.
2. Статутний фонд як основа фінансування бізнесу.

3. Роль комерційних банків у створенні і розвитку підприємництва.

Рекомендована література: [4, 7-10, 16, 19].

Тема 4. Планування підприємницької діяльності (3 год.)

Підготувати доповіді на теми:

1. Планування ресурсного забезпечення операційної діяльності підприємства.

2. Інформаційно-аналітичне забезпечення складання бізнес-плану.

3. Методи планування господарської діяльності.

Рекомендована література: [1-4, 8, 16, 19].

Тема 5. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності (3 год.)

Підготувати доповіді на теми: «Роль нематеріальних активів на вартість компанії», «Кадрова політика підприємства: сутність і значення для сталого економічного розвитку», «Стратегічне управління оборотними активами підприємства», «Якість продукції як фактор забезпечення конкурентоспроможності підприємства».

Рекомендована література: [4, 7-10, 16, 19].

Тема 6. Ефективність підприємницької діяльності (3 год.)

Підготувати доповіді на теми: «Напрями підвищення прибутковості підприємства», «Фактори зростання рентабельності бізнесу».

Рекомендована література: [4, 7-10, 16, 19].

Тема 7. Сутність, особливості та розробка стартап-проектів (3 год.)

Самостійно опрацювати питання:

1. Бізнес-моделювання стартап-проекту.

2. Планування стартап-проекту.

3. Маркетинг стартап-проекту.

Рекомендована література: [4, 7-10, 16, 19].

Тема 8. Інноваційна екосистема Київського національного університету імені Тараса Шевченка (3 год.)

- Розробити власну бізнес ідею або стартап-проект.

- Підготувати презентацію бізнес ідеї або стартап-проекту для пітчінгу на Young Innovation Hackaton.

Рекомендована література: [4, 7-10, 16, 19].

6. КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАПИТАННЯ

1. Розкрийте сутність та особливості підприємницької діяльності.

2. Охарактеризуйте принципи підприємницької діяльності.

3. Які функції виконує підприємництво в економіці країни?

4. Опишіть види підприємництва.

5. Що входить до макро- і мікросередовищ підприємництва?

6. Визначте нормативно-правові засади і методичні підходи класифікації підприємств в Україні.

7. Назвіть види підприємств за метою і характером діяльності.

8. Розкрийте види підприємств за формами власності майна.

9. Які є види підприємств за розмірами?

10. У чому полягає суть обґрунтування і вибору ідеї підприємницької діяльності?

11. Як проводиться перевірка бізнес-ідеї на життєздатність?

12. Назвіть та опишіть способи створення бізнесу. Які переваги і недоліки придбання діючого підприємства і франчайзингу?

13. Які основні ознаки юридичної особи?

14. Опишіть етапи реєстрації юридичних осіб.

15. Що таке бізнес-планування?

16. Перелічіть етапи розроблення бізнес-плану.

17. Які розділи входять у структуру бізнес-плану?

18. Назвіть основні показники ефективності проекту.

Розкрийте методикау їх розрахунку.

19. Що таке матеріальні ресурси підприємства?

20. Які види матеріальних ресурсів використовуються на підприємстві?

21. Наведіть приклади нематеріальних ресурсів суб'єктів господарювання.

22. З якою метою використовуються нематеріальні ресурси в

компаніях.

23. Хто відноситься до трудових ресурсів суб'єктів господарювання?

24. Розкрийте сутність поняття “персонал підприємства”.

25. За якими ознаками класифікується персонал підприємства?

26. Які показники використовуються для аналізу ефективності використання трудових ресурсів підприємства?

27. Що відноситься до фінансових ресурсів підприємства?

28. Назвіть та охарактеризуйте джерела формування фінансових ресурсів підприємств.

29. Розкрийте сутність ефективності підприємницької діяльності.

30. Які є показники ефективності підприємницької діяльності?

31. Показники ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства.

32. Розкрийте економічну сутність показника рентабельності. Як він розраховується?

33. Назвіть спільні та відмінні ознаки підприємництва і стартапу.

34. Розкрийте особливості стартапу.

35. Наведіть приклади бізнес-моделі стартапу.

36. Які підходи застосовуються для формування команди стартап-проекту?

37. Які є можливі джерела фінансового забезпечення стартап-проектів?

38. Що таке інноваційна екосистема стартапів?

39. Опишіть основні елементи інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

40. Наведіть приклад реалізації та/або комерціалізації інноваційної ідеї через інноваційну екосистему Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Оцінка знань студентів здійснюється на основі бальної системи. Модуль “Основи підприємницької діяльності” є складовою дисципліни “Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності”. При оцінюванні на кожен з модулів припадає 50 % загальної кількості балів. Максимально можлива кількість балів – 50 за навчальний семестр. Основними формами контролю є поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентами навчального матеріалу дисципліни. Поточний контроль включає:

- оцінювання роботи здобувачів освіти на семінарських заняттях. Для цього застосовують такі засоби контролю: усне опитування, письмове опитування за допомогою тестів і розрахункових завдань, бізнес-кейсів, а також перевірку виконання завдань самостійної роботи;
- фінального пітчінгу, присвяченого презентації бізнес-ідеї та/або стартап-проекту.

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка
Мінімум	20	10	30
Максимум	30	20	50

Підсумковий контроль здійснюється у формі письмової контрольної роботи, яка оцінюється максимум у 20 балів і проводиться на одному з останніх семінарських занять з дисципліни. Підсумкова оцінка з модулю “Основи підприємницької діяльності” студенту виставляється як сума балів, отриманих впродовж навчального семестру і залік.

Зараховано / Passed	60-100
---------------------	--------

8. ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

8.1. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Сутність та особливості підприємницької діяльності.
2. Принципи підприємницької діяльності.
3. Функції підприємництва в економіці країни.
4. Види підприємництва.
5. Нормативно-правові засади і методичні підходи класифікації підприємств в Україні.
6. Види підприємств за метою і характером діяльності.
7. Види підприємств за формами власності майна.
8. Види підприємств за розмірами?
9. Обґрунтування і вибір ідеї підприємницької діяльності.
10. Методи перевірки життєздатності бізнес-ідеї.
11. Способи створення бізнесу.
12. Основні етапи реєстрації юридичних осіб.
13. Бізнес-планування: сутність і функції у підприємстві.
14. Етапи розроблення бізнес-плану.
15. Структура бізнес-плану.
16. Основні показники ефективності проєкту.
17. Матеріальні ресурси: сутність, види і напрями використання на підприємстві.
18. Нематеріальні ресурси суб'єктів господарської діяльності.
19. Трудові ресурси: поняття, класифікація та структура персоналу підприємства.
20. Фінансові ресурси підприємства. Ефективність підприємницької діяльності: теоретичні основи.
21. Показники ефективності підприємницької діяльності.
22. Показники ефективності використання ресурсів підприємства.

23. Рентабельність: сутність і методика розрахунку.
24. Сутність та особливості стартапу.
25. Бізнес-модель стартапу.
26. Формування команди стартапу.
27. Інвестиційне та фінансове забезпечення стартап-проектів.
28. Модель інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка
29. Основні елементи інноваційної екосистеми Київського національного університету імені Тараса Шевченка
30. Реалізація інноваційної ідеї через інноваційну екосистему Київського національного університету імені Тараса Шевченка

8.2. ТЕРМІНИ

Підприємництво	Юридичні особи
Традиційне підприємництво	Фізичні особи
Інноваційне підприємництво	Чиста приведена вартість (NPV)
Торговельне підприємництво	Індекс прибутковості (PI)
Біржова підприємництво	Період окупності (PP)
Послуга	Точка беззбитковості (BEP)
Державні підприємства	Матеріальні ресурси
Приватні підприємства	Основні засоби
Комунальні підприємства	Матеріально-сировинні ресурси
Головне (материнське) підприємство	Нематеріальні ресурси
Дочірнє підприємство	Трудові ресурси
Філія	Фінансові ресурси
Велике підприємство	Власні фінансові ресурси
Середнє підприємство	Позичені кошти
Мале підприємство	Залучені кошти
Мікропідприємство	Інвестиції

Бізнес-ідея	Дохід від реалізації продукції
Франчайзинг	Витрати
Бізнес-план	Собівартість продукції (робіт, послуг)
Продуктивність праці	Прибуток
Підприємницьке середовище	Віддача основних засобів
Трудомісткість продукції	Місткість основних засобів
Рентабельність власного капіталу	Рентабельність виробництва продукції
Рентабельність продажу	Стартап
Інноваційна екосистема	Бізнес

9. ЗРАЗКИ ЗАЛКОВИХ БІЛЕТІВ

БІЛЕТ № 1

Теоретичні питання:

1. Методи перевірки життєздатності бізнес-ідеї.
2. Структура бізнес-плану.

Тести:

1. До ознак підприємництва відносять:

- а) самостійність у виборі методів господарювання;
- б) орієнтація на отримання прибутку;
- в) ризиковість;
- г) усі відповіді вірні.

2. Залежно від кількості працівників та обсягу доходу від реалізації продукції за рік підприємства поділяються на:

- а) приватні і комунальне;
- б) корпоративні та унітарні;
- в) малі, великі та середні;
- г) товариства з обмеженою відповідальністю, фізичні особи-підприємці.

3. До оновних етапів реєстрації юридичних осіб відносяться:
- а) реєстрація в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;
  - б) відкриття розрахункового рахунку;
  - в) призначення генерального директора;
  - г) відповіді а і б.
4. В структурі бізнес-плану включаються такі розділи:
- а) характеристика продукції;
  - б) план виробництва;
  - в) аналіз ринку і маркетинговий план;
  - г) усі відповіді вірні.
5. Кошти, які підприємство отримує на визначений час, за плату і на умовах повернення, - це:
- а) залучені кошти;
  - б) позичені кошти;
  - в) власні фінансові ресурси;
  - г) не має вірної відповіді.

БІЛЕТ № 2

1. Принципи підприємницької діяльності
2. Види підприємств за формами власності майна

Тести:

1. Підприємництво виконує такі функції:

- а) ресурсна;
- б) організаційна;
- в) інноваційна;
- г) всі відповіді вірні.

2. Джерелами бізнес-ідеї може бути:

- а) досвід стейкхолдерів у цій сфері;
- б) відвідування виставок, ярмарок та ін.;

- в) побажання працівників торгівлі, системи збуту, осіб, зайнятих рекламою;
- г) всі відповіді вірні.

3. Реєстрацію фізичних осіб-підприємців здійснюють:

- а) нотаріуси;
- б) виконавчі органи місцевих рад;
- в) юристи компанії;
- г) відповіді а і б.

4. Матеріальні засоби, які використовуються у виробництві впродовж тривалого часу (більше 1 року) і вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним і моральним зносом:

- а) оборотні активи;
- б) основні засоби;
- в) трудові ресурси;
- г) фінансові ресурси.

5. Вартість ресурсів (трудових, матеріальних, нематеріальних, фінансових), використаних підприємством у процесі здійснення виробничо-торговельної діяльності, - це:

- а) собівартість продукції (робіт, послуг);
- б) дохід від реалізації продукції;
- в) прибуток;
- г) витрати.

10. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

10.1. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Господарський кодекс України 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 зі змінами та доповненнями URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

2. Економіка та організація підприємницької діяльності: навч. посіб. / За заг. ред. д.е.н. Н.В. Сментини. – К: ФОП Гуляєва В.М., 2019. – 320 с.

3. Карпюк Г.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. 106 с. URL.: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20pidpryemnytstva.pdf>

4. Купалова Г.І. Економіка торговельного підприємства: підручник. – К.: Компрінт, 2023. – 301 с.

5. Підприємництво: навч. посіб. / Г. І. Купалова, Т. М. Артюх, М. М. Бердар та ін. за заг. ред. Г. І. Купалової. – 2-ге вид., доп. і переробл. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2023. – 376 с.

6. Розробка стартап-проектів: практикум [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальностей 151 – «Автоматизація та комп'ютерноінтегровані технології» та 152 – «Метрологія та інформаційновимірвальна техніка» / О.А. Гавриш, К.О. Бояринова, К. О. Копішинська; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові данні (1 файл: X,XX Мбайт). – Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 116 с.

7. Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум. – Дніпро: Видавець Біла К.О., 2020. – 142 с.

10.2. ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л.Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2021.

2. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. 4-ге вид. – К.: Знання, КОО, 2008. – 302 с. URL:

https://pidruchniki.com/18421120/ekonomika/mehanizm_stvorennya_vla_snoyi_spravi

3. Класифікація організаційно-правових форм господарювання. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/nac_ks/op_dk002_2016.htm (дата звернення: 17.01.2024).

4. Макаренко С.М. Бізнес планування: навчально-методичний посібник. Херсон: СТАР ЛТД, 2017. – 224 с.

5. Підприємництво. Практикум: навч. посіб. / за ред. Мазур І.І. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. – 255 с.

6. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text> (дата звернення: 05.02.2024).

7. Управління стартапами: підручник / Гавриш О. А., Бояринова К. О., Кравченко М. О., Копішинська К. О. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2020. – 716 с.

10.3. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Державної митної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua>

2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**МОДУЛЬ
«ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКЛАДАННЯ
Для студентів неекономічних спеціальностей**

**Упорядники
Купалова Галина Іванівна
Гончаренко Наталія Володимирівна
Анісімова Людмила Анатоліївна**